

# Františkovo slovo

## č. 55



**Spolupráce mezi členy různých etnik a náboženství je možná**

**Pokoj nestačí hlásat, je třeba jej vytvářet**

**Pamatujte na svoje předky, kteří vám zanechali víru**

**Mezináboženský dialog je nezbytnou podmínkou pokoje**

**Tiskovka papeže při návratu do Říma**

**V kultuře obrazů nutno volit mezi tím, co prospívá a co škodí**

**Ježíš je v eucharistii nejen přítomen, ale dává život světu**

**Papež: Křesťanská identita není éterická, nýbrž konkrétní**

**Rodina a nemoc**

**Utíkáme před obtížnými problémy, jako je hlad ve světě, leč neopomíjíme konference a deklarace**

**Spásu si nelze koupit, ani zasloužit; je zadarmo**

výtah hlavních myšlenek z promluv papeže Františka a zpráv z Vatikánu. Plné znění naleznete na stránkách Radio Vaticana.

## **Spolupráce mezi členy různých etnik a náboženství je možná**

Vážení členové prezidia Bosny a Hercegoviny,  
Pane úřadující prezidente,  
Členové diplomatického sboru,  
Drazí bratři a sestry!

Vřele děkuji členům prezidia Bosny a Hercegoviny za laskavé přijetí a za srdečné přivítání, které mi jménem všech vyjádřil pan úřadující prezident Mladen Ivanič. Těší mne, že mohu být v tomto městě, které tolik vytrpělo v důsledku krvavých konfliktů minulého století a znovu se stalo místem dialogu a mírumilovného soužití. Přešlo od kultury konfliktu a války ke kultuře setkání.

Sarajevo a Bosna a Hercegovina mají zvláštním význam pro Evropu i celý svět. Na těchto územích žijí celé věky komunity, které vyznávají různá náboženská vyznání a patří k různým etnikům a kulturám, z nichž každá má svoje bohatá specifika a je hrdá na svoje tradice, aniž by to dlouhodobě bránilo navázání vzájemných přátelských a srdečných vztahů. Viditelně a zásadně to vyjadřuje i sama architektura Sarajeva, poněvadž v jejím urbanistickém tkanivu stojí nedaleko od sebe synagogy, kostely a mešity, takže se tomuto městu dostalo přívlastku „Jeruzalém Evropy“. Je vskutku křížovatkou kultur, národů a náboženských vyznání a to vyžaduje neustálé budování nových mostů a opatrování a opravy těch existujících, aby byla zajištěna volná, bezpečná a civilizovaná komunikace.

**Potřebujeme komunikovat, objevovat bohatství každého, cenit si toho, co spojuje, a v rozdílech spatřovat možnost k růstu ve vzájemné úctě.** Nezbytný je trpělivý a důvěřivý dialog, aby lidé, rodiny a komunity mohly předávat hodnoty vlastní kultury a přijímat to dobré, co pochází ze zkušenosti druhých.

Takto se i vážná zranění minulosti mohou hojit, do budoucnosti lze hledět s nadějí a s duší svobodnou od strachu a zášti čelit každodenním problémům, s nimiž je každá občanská komunita povolána se vyrovnávat.

Přišel jsem jako poutník pokoje a dialogu osmnáct let po historické návštěvě svatého Jana Pavla II. uskutečněné necelé dva roky po podepsání Daytonských mírových dohod. Jsem rád, že vidím dosažený pokrok, za který je třeba děkovat Pánu a mnoha lidem dobré vůle. Je proto důležité nespokojit se s tím, co od té doby podařilo, ale usilovat o další kroky k upevnění důvěry a vytváření příležitostí k růstu vzájemného poznání a vzájemné úcty. Základem pro usnadnění této cesty je blízkost a spolupráce mezinárodního společenství, zejména Evropské unie, všech zemí a organizací přítomných a působících na území Bosny a Hercegoviny.

Bosna a Hercegovina je totiž integrující součástí Evropy; její úspěchy a její dramata se plným právem řadí do dějin evropských úspěchů a dramata a jsou zároveň důraznou pobídkou k vyvinutí veškeré snahy, aby se započaté mírové procesy staly pevnějšími a nezvratnými.

Pokoj a svornost Chorvatů, Srbů a Bosňanů, iniciativy směřující k dalšímu růstu srdečných a bratrských vztahů mezi muslimy, židy, křesťany a jinými náboženskými menšinami, mají v této zemi význam, který značně přesahuje její hranice. Dosvědčují celému světu, že **spolupráce mezi různými etniky a náboženstvími na obecném dobru je možná**, že pluralismus kultur a tradic může trvat a dávat život originálním a účinným řešením problémů a že **i ta nejhlubší zranění mohou být zahojena** procesem, který očisťuje paměť a skýtá naději do budoucnosti. Dnes jsem viděl tuto naději v dětech, které jsem zdravil na letišti. Byly to muslimové, pravoslavní, katolíci a jiné menšiny, ale všichni vyzařovali radost. To je naděje. Na to sázejme.

Abychom úspěšně čelili barbarství těch, kdo by chtěli z každé různosti činit příležitost ke stále zuřivějšímu násilí, potřebujeme všichni uznat základní hodnoty společného lidství, hodnoty, v jejichž jménu je možné a

nezbytné spolupracovat, budovat, rozmlouvat, odpouštět a růst a umožnit tak celku různých hlasů vytvářet ušlechtilý a harmonický zpěv spíš než fanatický řev nenávisti.

Zodpovědní politikové jsou povoláni ke vznešenému poslání být prvními služebníky svých komunit především při ochraně základních práv člověka, zvláště náboženské svobody.

Aby se tak stalo, je nezbytně třeba účinné rovnosti všech občanů před zákonem a v jeho aplikaci bez ohledu na etnickou, náboženskou či zeměpisnou příslušnost. Tak budou moci všichni bez rozdílu pocítovat účast na veřejném životě a užíváním stejných práv budou moci poskytovat svůj specifický přínos k obecnému dobru.

Vážení pánové a dámy,

Katolická církev se modlitbou i jednáním svých věřících a svých institucí podílí na materiální a mravní rekonstrukci Bosny a Hercegoviny, sdílí její radosti a starosti a přeje si dosvědčovat závazek svojí zvláštní blízkosti k chudým a potřebným, k čemuž je vybízena učením a příkladem svého božského Mistra, Ježíše.

Svatý stolec gratuluje k tomu, co se podařilo v těchto letech uskutečnit, ujišťuje o svém úsilí při prosazování spolupráce, dialogu a solidarity a je si vědom, že pokoj a vzájemné naslouchání v řádném a civilizovaném soužití jsou neodmyslitelnými podmínkami autentického a trvalého rozvoje. V hloubi si přeje, aby Bosna a Hercegovina za podpory všech pokračovala po definitivním rozeznání temných bouřkových mraků v započaté cestě, aby po třeskuté zimě nastalo jaro. A tady je jaro vidět.

S těmito pocity vyprošuji od Nejvyššího pokoj a prosperitu Sarajevu a celé Bosně a Hercegovině.

*Homilie papeže Františka při mši sv., Sarajevo*

6.6.2015

### **Pokoj nestačí hlásat, je třeba jej vytvářet**

Draží bratři a sestry!

V biblických čteních, která jsme slyšeli, zaznívá několikrát slovo „pokoj“. Je to po výtce prorocké slovo! Pokoj je Boží sen, Boží plán pro lidstvo, dějiny a veškeré tvorstvo. A tento plán stále naráží na odpor člověka a Zlého. Také v naší době se touha po míru a úsilí jej vytvořit ve světě setkává s existencí mnoha ozbrojených konfliktů. Je to jakýsi druh třetí světové války vedené „po kouskách“; v kontextu globální komunikace je patrná *atmosféra války*.

Někdo chce úmyslně tuto atmosféru vytvářet, zejména ti, kdo usilují o střet kultur a civilizací a také ti, kdo spekulují nad válkami, aby prodávali zbraně. Válka však znamená děti, ženy a starce v uprchlických táborech; znamená nucené dislokace, znamená zničené domy, ulice, továrny; znamená především zmařené životy. Vy to dobře víte, protože jste to zažili právě tady: kolik utrpení a zmaru, kolik bolesti! Dnes draží bratři a sestry, z tohoto města znovu stoupá volání Božího lidu a všech mužů a žen dobré vůle: už nikdy válka!

Tuto atmosféru války prostupuje jako sluneční paprsek mezi mraky Ježíšovo slovo z evangelia:

**„Blahoslavení tvůrci pokoje“** (Mt 5,9). Je to stále aktuální výzva, která platí pro každou generaci. Neříká „Blahoslavení hlasatelé pokoje“: všichni jsou schopni se jej dovolávat, také pokrytecky či dokonce lživě. Nikoli. Říká: „Blahoslavení tvůrci pokoje“, to znamená ti, kteří jej **dělají**. **Vytváření pokoje je řemeslná práce: vyžaduje nadšení, trpělivost, zkušenost a houževnatost**. Blahoslavení jsou ti, kdo rozsévají pokoj svým každodenním jednáním, postoji a skutky služby, bratrství, dialogu a milosrdenství... Ti budou nazváni „Božími syny“, protože Bůh rozsévá pokoj vždy a všude. Zasel v plnosti času svého Syna na svět, abychom měli pokoj! Vytvářet pokoj je práce, kterou je třeba konat denně, krok za krokem a neúnavně. *A jak se dělá, jak se vytváří pokoj?* Připomíná nám to výmluvně prorok Izaiáš: „Ovocem spravedlnosti bude pokoj“ (Iz 32,17) „*Opus iustitiae pax*“ podle *Vulgáty* je proslulé motto, které rovněž prorocky přijal za své Pius XII. Pokoj je dílem spravedlnosti. A také tady: nikoli spravedlnosti deklarované, teoretizované, plánované... nýbrž spravedlnosti *praktikované*, žité. Nový zákon nás učí, že naplněním spravedlnosti je láska: „Miluj svého bližního jako sám sebe“ (Mt 22,39, Řím 13,9). Když se s milostí Boží držíme tohoto přikázání,

měníme věci, protože se měníme my! Onen člověk, onen lid, ve kterém jsem viděl nepřítele, má ve skutečnosti moji vlastní tvář, moje vlastní srdce, moji vlastní duši. Máme téhož Otce v nebesích. Pravá spravedlnost tedy spočívá v tom, že s oním člověkem, oním lidem jednáme tak, jak bych chtěl, aby se jednalo se mnou, s mým lidem (srov. Mt 7,12).

Svatý Pavel v druhém čtení vyjmenovává *postoje, které jsou nezbytné pro vytváření pokoje*: „**Projevujte navenek milosrdné srdce, dobrotu, pokoru, mírnost a trpělivost. Snášejte se a navzájem si odpouštějte, má-li kdo něco proti druhému. Pán odpustil vám, proto odpouštějte i vy.**“ (Kol 3,12-13).

Toto jsou nezbytné postoje, abychom byli „tvůrci“ pokoje v každodennosti tam, kde žijeme. Nemylme se však tím, že to závisí jenom na nás! Upadli bychom do iluzorního moralismu. Pokoj je *darem Božím* nikoli magicky, nýbrž proto, že On svým Duchem může tyto postoje vtisknout do našich srdcí a našeho těla a učinit z nás pravé nástroje svého pokoje. Apoštol s hlubokou pronikavostí říká, že pokoj je Boží dar, protože je plodem Božího smíření s námi. Jedině nechá-li se člověk smířit s Bohem, může se stát tvůrcem pokoje.

Drazí bratři a sestry, prosíme dnes společně Pána, aby nám na přímluvu Panny Marie dal milost jednoduchého srdce, milost trpělivosti, milost zápasit o spravedlnost a pracovat pro ni, být milosrdnými, tvořit pokoj, rozsévat pokoj a nikoli válku a nesvornost. Tato cesta nás učiní šťastnými a blaženými.

**Promluva papeže na setkání s kněžími a řeholnicemi, katedrála v Sarajevu**

6.6.2015

### **Pamatujte na svoje předky, kteří vám zanechali víru**

Připravil jsem si pro vás promluvu, ale po vyslechnutí svědectví tohoto kněze, řeholníka a této řeholní sestry cítím potřebu promluvit rovnou. Vyprávěli nám svůj život, svoje zkušenosti, věci krásné i nepěkné. Svoji připravenou promluvu, která je hezká předám kardinálovi arcibiskupovi..

Vaše svědectví mluvila sama sebe. Je to paměť vašeho lidu. Lid, který by zapomněl svoji minulost, nemá budoucnost. Je to paměť otců a matek vaší víry. Mluvili tři, ale za nimi je mnoho a mnoho dalších, kteří trpěli stejně. Drazí bratři a sestry, nemáte právo zapomenout na svoji minulost. Nikoli proto, abyste usilovali o pomstu, ale proto, abyste vytvářeli pokoj. Ne proto, abyste v tom spatřovali něco podivného, ale proto, abyste milovali jako oni. Ve vaší krvi, ve vašem povolání je povolání a krev těchto mučedníků, mnoha kněží, řeholníků, řeholnic a seminaristů. Apoštol Pavel v listu Židům říká: *Pamatujte na svoje předky, kteří vám zanechali víru. Tentýž Pavel nám říká: „Pamatujte na Ježíše Krista,“ prvního mučedníka. Tito tři šli v Ježíšových stopách.*

Chopte se paměti, abyste vytvářeli pokoj. Některá slova mi zůstala v srdci, zvláště jedno, které se opakovalo: *odpuštění. Muž a žena, kteří se zasvětili Pánově službě a nedovedou odpustit, jsou k ničemu. Odpustit příteli, který tě počastoval nadávkou a s nímž jsi měl hádku, anebo sestře, která na tebe žárlí, není tak těžké. Odpustit však tomu, kdo tě bije, týrá, deptá a hrozí ti zbraní, že tě zabije, to je těžké. A oni odpustili a hlásají odpuštění.*

Další slovo, které mi utkvělo, je těch 120 dní v koncentračním táboře. Častokrát nás duch tohoto světa vede k zapomenutí na naše předky, na utrpení našich předků! Ony dny jsou spočteny, nikoli po dnech, ale po minutách, protože každá minuta, každá hodina je trýzněním. Přebývat společně ve špíně a bez jídla, bez vody, v horku i mrazu... A my nařikáme, když nás bolí zub anebo je nám špatně, anebo chceme mít na pokoji televizor či jiné pohodlí a klevetíme o představené či představeném, když se nám kuchyně nezdá dost dobrá... **Nezapomínejte, prosím, na svědectví svých předků. Myslete na to, co vytrpěli;** myslete oněch šest litrů krve, které dostal tento otec – první, který mluvil – aby přežil. A ved'te život hodný kříže Ježíše Krista.

Sestry, kněží, biskupové a seminaristé světáckého rázu, jsou karikaturou a nejsou k ničemu. Nemají paměť mučedníků. Ztratili paměť Ježíše Krista, Ukřížovaného, jedinou naši paměť.

Další věc, co mi přichází na mysl, je onen ozbrojenec, který daroval této řeholní sestře hrušku, a ona muslimka, která nyní žije v Americe a která jí přinesla jídlo... všichni jsme bratři. Onen ukrutník si myslí - nevím, co si myslí, ale dotkl se jej v srdci Duch svatý - možná si vzpomněl na svoji maminku a řekl: „Vezmi tu hrušku a nic neříkej!“ Ona muslimka byla nad náboženskými rozdíly, milovala. Věřila v Boha a prokazovala dobro.

Hleďte všichni dobro. Všichni mají tuto možnost rozsévat dobro. Všichni jsme Boží děti. Blahoslavení jste, že máte tak blízko tato svědectví: nezapomeňte na ně, prosím. Váš život touto vzpomínkou poroste. Myslím na onoho kněze, kterému zemřel tatínek, když byl dítětem, a potom maminka a sestra a zůstal sám... Byl však plodem lásky, manželské lásky. Myslete na onu sestru mučednici, i ona je dcerou rodiny. A myslíte také na tohoto františkána a ony dvě františkánky. Vybavují se mi slova kardinála arcibiskupa: co bude se zahradou života, to znamená s rodinou? Stane se nepěkná věc, nepokvete. Modlete se za rodiny, aby rozkvetly mnoha dětmi a také mnoha povoláními.

A nakonec bych vám chtěl říci, že to, co jsme slyšeli, byly příběhy krutosti. I dnes v této světové válce vidíme mnoho, mnoho krutosti. **Jedněte vždycky v protikladu ke krutosti. Buďte jemnocitní, chovejte se bratrsky a odpouštějte. A neste kříž Ježíše Krista.** Církev, svatá Matka církev vás chce mít takovými, totiž maličkými, maličkými mučedníky, maličkými svědky Ježíšova kříže.

Pán ať vám žehná a prosím vás modlete se za mne. Děkuji.

*Promluva papeže na ekumenickém a mezináboženském setkání v Sarajevu*

6.6.2015

### **Mezináboženský dialog je nezbytnou podmínkou pokoje**

Pane kardinále,  
Vážený náboženští představitelé,  
Drazí přátelé,

Těší mne, že se mohu účastnit tohoto setkání představitelů různých náboženských vyznání působících v Bosně a Hercegovině. Srdečně zdravím každého z vás i vaše komunity a zvláště děkuji za laskavá slova a reflexe, které byly předloženy.

Dnešní setkání je znamením všeobecné touhy po bratrství a pokoji; dosvědčuje přátelství, které jste v těchto letech navázali a kterým již žijete v každodenním soužití a vzájemné spolupráci. Už jen naše zdejší přítomnost je „poselstvím“ onoho dialogu, který všichni hledáme a na kterém pracujeme.

Chtěl bych zvláště připomenout plod této touhy po setkání a smíření, kterým je vznik místní Rady pro mezináboženský dialog, která od roku 1997 shromažďuje muslimy, křesťany a židy. Mám radost z činnosti, kterou tato Rada podporuje různé aktivity dialogu, koordinuje společné iniciativy a komunikuje se státními představiteli. Vaše práce je velmi cenná v tomto regionu, zejména Sarajevu, křižovatce národů a kultur, kde různost, která na jedné straně představuje obrovský zdroj umožňující sociální, kulturní a duchovní rozvoj regionu, je na druhé straně motivem bolestných svárů a krvavých konfliktů.

Není náhoda, že zrod Rady pro mezináboženský dialog a další hodnotné iniciativy na mezináboženském a ekumenickém poli vznikly na konci války jako odpověď na požadavek smíření a vzhledem k nezbytnosti rekonstrukce společnosti rozdrážené konfliktem. Mezináboženský dialog, zde stejně jako v každé jiné části světa, je totiž nezbytnou podmínkou pokoje, a proto představuje pro všechny věřící povinnost (srov. *Evangelii gaudium*, 250).

Mezináboženský dialog je ještě před diskusí o velkých tématech víry „rozhovorem o lidském životě“ (*ibid.*). Sdílí se v něm každodenní život v jeho konkrétnosti, s radostmi i bolestmi, námahami a nadějemi, přijímá se v něm společná odpovědnost a plánuje se lepší budoucnost pro všechny. Učí nás společnému životu,



vzájemnému poznání a přijímání v odlišnostech, svobodně a takovými, jakými jsme. V dialogu se uznává a rozvíjí duchovní sounáležitost, která sjednocuje a pomáhá prosazovat mravní hodnoty, spravedlnost, svobodu a pokoj. Dialog je školou lidství a faktorem jednoty, která pomáhá budovat společnost založenou na toleranci a vzájemné úctě.

Z tohoto důvodu se **mezináboženský dialog nemůže týkat jenom některých, jenom představitelů náboženských komunit, ale měl by zahrnovat pokud možno všechny věřící a zapojovat různé sféry občanské společnosti. Zvláštní pozornost v tomto směru zasluhují mladí lidé** povolání vytvářet budoucnost této země. Nicméně, je dobré připomenout, že dialog, aby byl autentický a účinný, předpokládá formovanou identitu. Bez této formované identity je dialog neúčinný či škodlivý. To říkám ve spojitosti s mládeží, ale platí to pro všechny.

Upřímně si vážím toho, co jste až doposud udělali, a povzbuzuji vás ve vaší snaze o pokoj, jehož jste vy jako náboženští představitelé v Bosně a Hercegovině prvními strážci. Ujišťuji vás, že katolická církev bude nadále poskytovat plnou podporu a zajišťovat svoji naprostou dostupnost.

Jsme si všichni vědomi, že je před námi ještě dlouhá cesta. Nenechme se však odradit těžkostmi a pokračujeme vytrvale cestou odpuštění a smíření. Je správné pamatovat na minulost také proto, abychom se z dějin poučili, ale vyhýbejme se výčtkám a obviňování, nechme se očistit Bohem, který nás obdařuje přítomností i budoucností. On je naší budoucností, On je posledním zdrojem pokoje.

Toto město, které bylo v nedávné minulosti symbolem války a zmaru, tento evropský Jeruzalém se dnes rozmanitostí svého lidu, kultur a náboženských vyznání může stát opět znamením jednoty, místem, kde různost nepředstavuje hrozbu, nýbrž bohatství a příležitost ke společnému růstu. Ve světě, který je bohužel stále drásán konflikty, se může tato země stát poselstvím a dosvědčovat, že je možné žít vedle sebe v různosti, ale i ve společném lidství, a dohromady vytvářet budoucnost pokoje a bratrství. Je možné žít vytvářením pokoje.

Jsem vám všem vděčný za vaši účast a za modlitby a prosím vás, abyste se modlili za moji službu. Ujišťuji vás, že se za vás a vaše komunity budu ze srdce rovněž modlit. Pán všem žehnej.

A nyní všechny vybízím k této modlitbě k věčnému, jedinému, pravému, živému a milosrdnému Bohu!

Všemohoucí a věčný Bože,  
dobrý a milosrdný Otče;  
Stvořiteli nebe a země, všeho viditelného a neviditelného;  
Bože Abrahamův, Bože Izákův, Bože Jakubův,  
Králi a Pane minulosti, přítomnosti i budoucnosti;  
Jediný soudce všech lidí,  
který odměníš svojí věčnou slávou svoje věřící!  
My, potomci Abrahamovi podle víry v Tebe, jediného Boha,  
židé, křesťané a muslimové,  
stojíme pokorně před Tebou  
a s vírou Tě prosíme  
za tuto zemi, Bosnu a Hercegovinu,  
aby zde mohli přebývat v pokoji a harmonii  
věřící muži i ženy různých náboženských vyznání, národů a kultur.  
Prosíme Tě, Otče, aby se tak stalo  
ve všech zemích světa!  
V každém z nás posiluj víru a naději,  
vzájemnou úctu a upřímnou lásku  
ke všem našim bratrům a sestrám.  
Učiň, abychom se odvážně zapojili  
do prosazování sociální spravedlnosti,

a byli lidmi dobré vůle,  
plnými vzájemného porozumění a odpuštění,  
trpělivými tvůrci dialogu a pokoje.  
Všechny naše myšlenky, slova a skutky  
ať jsou v harmonii s Tvojí svatou vůlí.  
Všechno k Tvojí cti a Tvojí slávě a pro naši spásu.  
Věčná chvála a sláva Tobě, Bože náš!  
Amen.

## Tiskovka papeže při návratu do Říma

7.6.2015

**Vatikán.** Papež František se na zpáteční cestě ze Sarajeva do Říma setkal s novináři, aby jim odpověděl na jejich otázky. Vzhledem k nedlouhému letu bylo otázek nemnoho.

*První slovo dostal chorvatský novinář Silvijs Tomašević: Svatosti, do Sarajeva připutovalo mnoho Chorvatů, kteří se ptají, zda přijedete do Chorvatska... Ale protože jsme v Bosně a Hercegovině, jsou zde také velká očekávání, která se týkají posouzení fenoménu zjevení v Medjugorje. Co nám o tom můžete říci?*

**Papež:** „Kvůli Medjugorji papež Benedikt XVI. ustanovil komisi, které předsedal kardinál Ruini, a byli v ní další kardinálové a teologové. Po několika letech vypracovali zprávu a Ruini mi ji předal. Vykonali hezký kus práce. Kardinál Müller (Prefekt Kongregace pro nauku víry) mi řekl, že této záležitosti chce Kongregace věnovat zvláštní setkání. Myslím, že to bylo poslední středu minulého měsíce, ale nevím to přesně. (*otec Lombardi upřesňuje, že se toto setkání dosud nekonalo*). Chystáme se přijmout rozhodnutí, která pak budou oznámena. Prozatím bylo dáno jen pár směrnic biskupům.“

*Chystáte se navštívit Chorvatsko?*

**Papež:** „Nevím, kdy navštívím Chorvatsko. Vzpomínám si, že jste se mi řekli, když jsem jel do Albánie: »začínáte návštěvu Evropy v zemi, která nepatří do Evropské unie« a já jsem odpověděl, že je to určitý signál. Chtěl jsem začít návštěvu Evropy od těch nejmenších zemí a na Balkánu jsou země, které prošly soužením a hodně vytrpěly. Odtud tedy moje přednostní volba.“

*Italskou novinářku Annu Chiaru Valle z časopisu Famiglia Christiana zaujala slova papeže ze setkání s mládeží, kde papež mluvil o mocných této země, kteří obchodují se zbraněmi a vytvářejí atmosféru války. „Můžete to nějak doplnit?“*

**Papež:** „Vždycky existuje pokrytectví a proto jsem řekl, že nestačí mluvit o míru, ale je třeba jej vytvářet. Kdo jenom mluví o míru, nevytváří jej a odporuje si. Kdo mluví o míru a podněcuje k válce, například prodejem zbraní, je pokrytec. To je prosté.“

*Třetí otázka patřila španělské novinářce Katii Lopez: „Na svém posledním setkání s mladými lidmi jste řekl, že mají velice pozorně dbát na to, co čtou či na co se dívají. Nemluvil jste přímo o pornografii, ale o „špatné fantazii“. Mohl byste to trochu rozvést?“*

**Papež:** „Jde o dvě odlišné věci: okolnosti a obsah. Pokud jde o okolnosti, jednou z nich je, že duši škodí přílišné přilnutí ke komputru. Působí škody duši a odnímá svobodu, člověk se stává otrokem komputru. Zajímavé je, co mi říkají tatínkové a maminky, že totiž v mnoha rodinách jsou se svými dětmi u stolu a ony jsou - s mobilem v ruce - v jiném světě. Virtuální jazyk je pokrok lidstva, ale odvádí-li nás od rodiny, od sociálního života, od sportu, od umění, takže zůstáváme připoutáni k němu, stává se z toho psychologická choroba. Jistě.

Za druhé jde o obsahy: Ano, existuje špína, pornografie či skoro-pornografie, prázdné programy bez hodnot. Relativismus a konzumismus podněcují všechny tyto věci. Víme, že konzumismus je rakovinou společnosti, relativismus je rakovinou společnosti. O tom budu mluvit v příští encyklice. Nevím, zda jsem odpověděl. Použil jsem slovo špína, abych to popsal všeobecně, ale všichni víme. Starostliví rodiče např. nedovolují,

aby komputery byly v dětském pokoji, ale ve společných prostorách domu. V tom spatřují určitou pomůcku jako prevenci.“

Nakonec papež František poděkoval novinářům za jejich práci během této cesty. „Moc vám děkuji a modlete se za mne!“

### **Promluva papeže Františka na setkání s mladými lidmi, Sarajevu.**

6.6.2015

#### **V kultuře obrazů nutno volit mezi tím, co prospívá a co škodí**

Čtyři z vás položí otázky. Připravenou promluvu předám mons. Semrenovi, který vám ji pak rozdá. Nyní vám odpovím na otázky.

*První se týkala vlivu médií, televize a internetu. Jednoho mladíka, který se doslechl (viz rozhovor pro argentinský deník Hlas lidu), že se papež více jak dvacet let nedívá na televizi, zajímal důvod této volby.*

**Papež:** Odpovím Ti takto. Kde jsi? (*rozhlíží se po okolo stojících*). Nemohu totiž odpovídat, když tě nevidím...

Ano, někdy v polovině roku 1990 jsem jednou v noci pocítil, že mi to nedělá dobře. Odcizovala mne, odváděla.. a tak jsem se rozhodl se na televizi nedívat. Když jsem chtěl vidět nějaký hezký film, šel jsem do auly s televizorem na arcibiskupství a díval jsem se tam. Ale jenom na ten film... Ale televize mne odcizovala, odváděla mne mimo mne, nepomáhala mi. – Je ale pravda, že já jsem z doby kamenné! Jsem starý!

Chápu, že dnes je jiná doba. Žijeme v době obrazů. A to je velmi důležité. V době obrazů se musí dělat totéž, co v době knih, totiž **volit si, co mi prospívá!** Z toho plynou dvě věci. Za prvé: odpovědnost televizních stanic za vysílání pořadů, které jsou dobré, prospívají hodnotám, které vytvářejí společnost, posouvají nás vpřed a nesrážejí nás dolů. Programy mají napomáhat tomu, aby opravdové hodnoty sílily, mají nás připravovat na život. V tom spočívá odpovědnost televizních stanic. Za druhé je tu umění vybírat si programy a to je naše odpovědnost. Pokud vidím program, který mi neprospívá, snižuje hodnoty, činí mne vulgárním, přináší špínu, musím změnit kanál. Jako se to dělalo v mojí době kamenné. Když byla nějaká kniha dobrá, četl jsi ji; když ti kniha škodila, odložil jsi ji. A potom je zde třetí bod a tím je špatná fantazie, tedy taková fantazie, která zabíjí duši. Pokud jako mladý lpíš na komputru a stáváš se jeho otrokem, ztrácíš svobodu! A pokud v komputru hledáš něco nečistého, pak ztrácíš důstojnost.

Dívat se na televizi a používat komputer ke krásným a velkým věcem, je dobré a umožňuje růst. To je dobré!“

*Druhá otázka se týkala vztahu papeže k mládeži. „Vnímáte radost a sympatie, jakou vám projevuje zdejší mládež?“*

**Papež:** „Popravdě řečeno, při setkání s mladými lidmi vnímám radost a lásku, kterou v sobě nosí, nejenom vůči mně, ale k ideálům a k životu. Chtějí růst! Vy jste však myslím něčím výjimeční, protože jste první poválečná generace. Jste jarními květy, jak řekl mons. Semren. Květy, které chtějí vpřed a nechtějí se vracet k ničení, k tomu, co nás navzájem činí nepřáteli. Vnímám ve vás tuto ochotu a toto nadšení. A to je pro mne nové. Vidím, že si nepřejete zkázu. Nechcete být nepřáteli sobě navzájem. Chcete jít spolu, jak říkala Naděžda. A to je velkolepé. Vidím to v této generaci a určitě ve vás všech. Pohleďte do svého nitra vy, kdo máte stejnou zkušenost jakou popisoval Darko, totiž »nebýt „oni“ a „já“, nýbrž „my“«. Chceme být „my“, nikoli proto, abychom ničili svoji vlast, devastovali zemi. Ty jsi muslim, ty žid, ty jsi pravoslavný, ty katolík, ale všichni jsme „my“. Toto znamená tvořit pokoj! A to je vlastní vaší generaci a vaší radosti. Máte velké povolání: **nestavět nikdy zdi, ale jenom mosty**. A to je radost, kterou ve vás shledávám. Děkuji.“

*Třetí otázka se týkala tématu míru a toho, jak jej šířit?*

**Papež:** „Trochu budu v odpovědi opakovat, co jsem už řekl. Všichni mluví o míru: někteří mocní této země mluví a říkají o míru krásné věci, ale přitom prodávají zbraně! Od vás očekávám poctivost, tedy čestnost v



tom, co myslíte, cítíte a co děláte. Všechny tři věci společně. Opak se nazývá pokrytectví! Před lety jsem viděl film o jednom městě, nepamatuji si jméno. Byl to německý film *Die Brücke - Most* (film z roku 1959). Nevím, jak se jmenuje ve vašem jazyce. V něm je vidět, jak most vždycky spojuje. Když se most nepoužívá k tomu, abychom jeden ke druhému chodili a nesmí se po něm chodit, je to zkáza pro celé město a pro veškerý život. Od vás, od této první poválečné generace tedy očekávám poctivost a nikoli pokrytectví, jednotu, stavění mostů a možnost přecházet z jedné strany na druhou. To je bratrství.“

Mir vama. (Pokoj s vámi!)

Nyní se musím rozloučit. Prosím vás, modlete se za mne. Bůh vám žehnej.

**Promluva papeže Františka před modlitbou Angelus, nám. sv. Petra**

7.6.2015

### **Ježíš je v eucharistii nejen přítomen, ale dává život světu**

Na dnešek v mnoha zemích, včetně Itálie, připadá slavnost Těla a Krve Páně neboli *Corpus Domini*, jak zní známější latinský název. Evangelium nám prezentuje ustanovení eucharistie Ježíšem při Poslední večeři v jeruzalémském večeradle. V předvečer svojí vykupitelské smrti na kříži uskutečnil, co předpověděl: „Já jsem ten chléb živý, který sestoupil z nebe. Kdo bude jíst tento chléb, bude žít na věky. A chléb, který já dám, je mé tělo obětované za život světa... Kdo jí mé tělo a pije mou krev, zůstává ve mně a já v něm“ (*Jan 6,51.56*). Ježíš vezme do rukou chléb a řekne: „Vezměte. To je mé tělo“ (*Mk 14,22*). Tímto gestem a těmito slovy přiděluje chlebu funkci, která už nespočívá ve fyzickém sycení, nýbrž ve zpřítomňování Jeho Osoby ve společenství věřících.

**Poslední večeře je cílem celého Kristova života.** Není pouhou anticipací Jeho oběti, kterou dokoná na kříži, ale také **syntézou života obětovaného za spásu celého světa.** Proto nestačí jenom tvrdit, že v eucharistii je přítomen Ježíš, ale je třeba v ní spatřovat přítomnost darovaného života a podílet se na něm. Když onen Chléb dostáváme a jíme, jsme napojeni na Ježíšův život, vstupujeme do společenství s Ním, snažíme se uskutečňovat společenství mezi sebou a proměňovat svůj život v dar, zejména ve vztahu k chudým.

Dnešní slavnost nám připomíná toto poselství solidarity a vybízí nás přijmout její niternou výzvu k obrácení a službě, lásce a odpuštění. Podněcuje nás, abychom se svým životem stali napodobiteli toho, co slavíme v liturgii. Kristus, který nás živí proměněnými způsobami chleba a vína, je Tím, který nám vychází vstříc v každodenních událostech; je v chudém, který natahuje ruku, a v trpícím, který prosí o pomoc; je v bratru, který žádá naši ochotu a očekává přijetí. Je v dítěti, které neví nic o Ježíši a o spáse a které nemá víru. Je v každém, i v té nejmenší lidské bytosti vydané napospas.

Eucharistie, zdroj lásky v životě církve, je školou činné lásky a solidarity. **Kdo se živí Kristovým chlebem, nemůže zůstat lhostejným vůči těm, kterým se nedostává veškerého chleba.** A to je dnes, jak víme, stále závažnější problém.

Slavnost *Božího Těla* ať v každém z nás inspiruje a živí touhu i nasazení pro přívětivou a solidární společnost. Vložme tato přání do srdce Panny Marie, eucharistické Ženy, která ve všech vyvolává radost z účasti na mši svaté, zejména v neděli, jakož i radostnou odvahu dosvědčovat nekonečnou Kristovu lásku.

**Kázání z Domu sv. Marty**

9.6.2015

### **Papež: Křesťanská identita není éterická, nýbrž konkrétní**

**Vatikán.** Křesťanskou identitu uchovává Duch svatý, necháváme-li se Jím vést. To je jedna z myšlenek homilie papeže Františka při ranní mši v kapli Domu sv. Marty. Papež varoval před snahou o transformaci křesťanství na „hezkou ideu“ a před úsilím o „inovaci identity“ za každou cenu. Potom zdůraznil, že křesťanské svědectví je ohrožováno zesvětštěním, které rozšiřuje svědomí tak, aby schvalovalo všechno.

V čem spočívá křesťanská identita? Papež František svoji homilii odvíjel ze slov svatého Pavla ke Korintánům (2 Kor 1,18-22), kde je řeč právě o identitě Ježíšových učedníků: »Bůh je věrný. Když k vám mluvíme, neznamená to zároveň 'ano' i 'ne'« - začíná zmíněný úryvek. **„Abychom dosáhli křesťanské identity – řekl papež – nechal nás Bůh jít dějinami dlouhý kus cesty než poslal svého Syna. A také každý z nás – dodal – musí ve svém životě ujít dlouhou cestu, aby se tato křesťanská identita umocnila a stala se tak silnou, aby vydávala svědectví. Je to cesta, kterou bychom mohli definovat jako cestu od dvojakosti k opravdové identitě“**:

*„Je pravda, že existuje hřích, do kterého upadáme, ale Pán nám dává sílu povstat a jít v naší identitě dál. A skoro bych řekl, že hřích je součástí naší identity: jsme hříšníci, ale máme víru v Ježíše Krista. A není to jenom víra poznatků, nikoli. Je to víra, která je Božím darem a která do nás vstoupila od Boha. Bůh sám nás upevňuje v Kristu. A »posvětil nás, vtiskl nám svou pečeť a tak nám vložil do srdce Ducha jako záruku« (2 Kor 1,22). Bůh nám dává křesťanskou identitu“*

V zásadě – pokračoval papež – „nás životem vede věrnost této křesťanské identitě, necháváme-li se vést Duchem svatým, který je v našem srdci zárukou a pečetí“. Nejsme lidmi, kteří „následují nějakou filosofii, ale jsme pomazáni, máme Ducha jako záruku“.

**„Tato krásná identita – řekl dále papež – je viditelná ve svědectví. Proto Ježíš mluví o svědectví, které je řečí naší křesťanské identity a to přesto, že je tato křesťanská identita pokoušena. Jsme totiž hříšníci, pokušení přicházejí neustále, a identita může zeslábnout. Je možné ji ztratit.“** V této souvislosti papež poukázal na dvě nebezpečná úskalí:

*„První spočívá v přechodu od svědectví k idejím, tedy v rozředění svědectví. Řekne se: »Ano, jsem křesťan. Křesťanství je dobrá idea. Modlím se k Bohu.« - A tak od konkrétního Krista, protože křesťanská identita je konkrétní – čteme to v blahoslavenstvích a také v 25. kapitole Matoušova evangelia – přecházíme k náboženství v odlehčeném (soft) vydání, tedy v gnostickém duchu, gnostickou cestou. V pozadí stojí pohoršení. Křesťanská identita pohoršuje. A to pokušení říká: »Ne, ne, jenom žádné pohoršení.“*

„Kříž – řekl dále papež – je pohoršením a proto někteří hledají Boha s poněkud éterickou spiritualitou. Jsou to moderní gnostici.

Potom jsou takoví, kteří mají neustále potřebu nějakých novinek křesťanské identity a zapomněli, že byli vyvoleni, pomazáni a mají Ducha jako záruku. Ptají se například: »Kde jsou ti vizionáři, kteří nám řeknou, co nám dnes ve čtyři odpoledne vzkázala Matka Boží?«. A z toho žijí. To není křesťanská identita. Poslední slovo Boha zní »Ježíš«, nic víc.

Další cesta, na níž se křesťanská identita vytrácí – dodal papež - je mondénnost:“

*„Rozšířit svědomí natolik, že se tam vejde všechno. Říká se: »Ano, jsme křesťané, ale to či ono přece také, nejen morálně, ale také lidsky.« Mondénnost je lidská. A tak sůl ztrácí chuť. Proto vidíme křesťanské komunity i křesťany, kteří si tak říkají, ale nemohou a nedovedou dosvědčit Ježíše Krista. A tak identita ustupuje zpět a zpět, až se vytratí. To je mondénní nominalismus, který vidíme každý den. V dějinách spásy nás Bůh svojí Otcovskou trpělivostí převedl od dvojakosti k jistotě, ke konkrétnosti vtělení, ke konkrétnosti vykupitelské smrti svého Syna. Taková je naše identita.“*

Svatý Pavel, dodal v závěru papež, se chlubí Bohem, který se stal člověkem a z poslušnosti zemřel. Toto je „identita a zároveň svědectví“. Je to „milost, o kterou musíme prosit Pána, totiž aby nám stále dával tento dar identity, která se nesnaží přizpůsobit věcem natolik, že nakonec ztratí chuť soli.“

Pokračujeme v katechezích o rodině. V té dnešní bych se chtěl dotknout jednoho všeobecného aspektu života našich rodin, a tím je nemoc. Je to zkušenost naší křehkosti, kterou prožíváme ponejvíce v rodině již od dětství a zvláště potom ve stáří, když se dostaví potíže.

V rodinném prostředí je nemoc těch, které máme rádi, prožívána s větší bolestí a úzkostí. To že ji pocítujeme více, způsobuje láska. Často je pro otce a matku onemocnění syna či dcery obtížněji snesitelné než jejich vlastní nemoc. Lze říci, že rodina byla vždycky tou nejbližší „nemocnicí“. Dodnes je v mnoha částech světa nemocnice privilegium jenom některých, a často je vzdálená. Péči zajišťují a k uzdravení pomáhají maminka, tatínek, bratři, sestry a babičky.

Evangelia často podávají setkání nemocných s Ježíšem a Jeho uzdravující zásahy. Veřejně se prezentuje jako Ten, který bojuje proti nemoci a který přišel uzdravit člověka z každého zla, zla na duchu i na těle. Opravdu dojemná je evangelní scéna popsána v Markově evangeliu, které jsme slyšeli na začátku audience: „Když nastal večer a slunce zapadlo, přinášeli k němu všechny nemocné a posedlé“ (Mk 1,32). Pomyslím-li na soudobá velkoměsta, ptám se, kde jsou ty dveře, ke kterým bylo možné přinášet nemocné v naději, že budou uzdraveni! Ježíš o ně nikdy nepřestal pečovat. Nikdy je neobcházel, nikdy od nich neodvracel tvář. A když mu nějaký otec či matka anebo jenom přátelé přinesli nemocného, aby se jej dotknul a uzdravil ho, nikdy si nedával na čas; uzdravení mělo přednost před zákonem i před oním posvátným předpisem sobotního odpočinku (srov. Mk 3,1-6). Učitelé Zákona vyčítali Ježíšovi, že v sobotu uzdravoval a prokazoval dobro. Ježíšova láska však chtěla uzdravovat a prokazovat dobro. To je vždycky prvořadé.

Ježíš posílá učedníky, aby toto Jeho dílo uskutečňovali, a dává jim moc uzdravovat, přibližovat se nemocným a důkladně o ně pečovat (srov. Mt 10,1). Mějme dobře na paměti, co řekl učedníkům při uzdravení člověka od narození slepého (srov. Jan 9,1-5). Učedníci v přítomnosti tohoto slepce diskutovali o tom, zda zhřešil on či jeho rodiče, když se narodil slepý. Pán řekl jasně: ani on, ani jeho rodiče, ale mají se na něm zjevit Boží skutky. A uzdravil jej. **To je sláva Boží! To je úkol církve! Pomáhat nemocným a neutápět se v řečnění, vždycky pomáhat, těšit, pozvedat, být nemocným nablízku.** To je ten úkol.

Církev vybízí k ustavičné modlitbě za vlastní blízké, kteří jsou stíženi chorobou. **Modlitba za nemocné nikdy nesmí chybět. Ba dokonce je třeba modlit se více, jak individuálně, tak společně.** Pomysleme na evangelní epizodu s kananejskou ženou (srov. Mt 15,21-28). Byla to pohanka, nepatřila k Izraelskému lidu, ale úpěnlivě prosila Ježíše, aby uzdravil její dceru. Ježíš, aby vyzkoušel její víru, odpověděl jí nejprve stroze: „Nemohu, jsem poslán jen k Izraelským ovcím.“ Žena se však nevzdává, maminka, která žádá o pomoc pro svoje dítě, se nevzdává nikdy; všichni víme, jak maminky bojují za svoje děti. Tato žena tedy odpovídá: „I psíci se živí kousky, které padají se stolu jejich pánů“, jako by chtěla říci, aby s ní jednal alespoň takto. A proto jí Ježíš řekl: „Ženo, jak veliká je tvá víra! Ať se ti stane, jak si přeješ“ (v.28).

Během nemoci také v rodině vyvstávají těžkosti, v důsledku lidských slabostí. V nemoci však síla rodinných vazeb obvykle narůstá. A myslím, že je velice důležité vychovávat děti již od malička k solidaritě v době nemoci. Výchova, která odhlíží od vnímavosti pro lidskou nemoc, působí vyprahlost srdce. A způsobuje „necitlivost“ dětí k utrpení druhých, takže jsou neschopné vyrovnat se s utrpením a žít hraniční zkušenost. Kolikrát jen vidíme, jak do práce přichází muž či žena s unaveným výrazem ve tváři, a když se zeptáme, co se děje, odpoví: »Máme nemocné dítě, babičku, dědečka«. A den začíná prací. Toto je hrdinství, hrdinství rodin. Je to skryté hrdinství, prokazované s něhou a odvahou, když doma někdo onemocní.

Oslabení a strádání našich nejdražších a nejposvátnějších citů může být pro naše děti a vnuky školou života. Je důležité vychovávat děti a vnuky k pochopení této rodinné blízkosti v nemoci. A stane se tak, pokud je nemoc provázena modlitbou, citlivou blízkostí a starostlivou péčí příbuzných. Křesťanské společenství ví dobře, že je-li rodina zkoušena nemocí, nesmí být ponechána o samotě. A je třeba děkovat Pánu za ony krásné zkušenosti církevního bratrství, které pomáhá rodinám překonat obtížnou chvíli bolesti a utrpení. Tato křesťanská blízkost, od rodiny k rodině, je pro farnost opravdovým pokladem. Je to poklad moudrosti, který rodinám pomáhá v obtížných chvílích a umožňuje chápat Boží království lépe než spousta přednášek! Jsou to Boží pohlazení.

## **Papež: Utíkáme před obtížnými problémy, jako je hlad ve světě, leč neopomíjíme konference a deklarace**

**Vatikán.** Papež František dnes v Klementinském sále apoštolského paláce přijal účastníky 39. konference FAO, tedy Organizace spojených národů pro výživu a zemědělství v čele s jejím předsedou panem La Mamea Ropatim. Čtyři sta padesát účastníků této konference si vyslechlo obsáhlou promluvu Petrova nástupce, v níž poukázal na „rostoucí počet těch, kteří s obtížemi dosáhnou na pravidelný a zdravý pokrm. Místo abychom jednali, raději tento problém na všech úrovních postupujeme někomu jinému,“ poznamenal papež:

*„Naše tendence „zběhnout“ před obtížnými problémy je lidská. Ba dokonce je to postoj, který s oblibou preferujeme, třebaže potom neopomíjíme schůze, konference či redakci nějakého dokumentu. Místo toho bychom však měli reagovat na imperativ, že všichni mají právo na nezbytný pokrm. A práva neposkytují žádnou výjimku.“*

Papež připustil, že počet hladovějících na světě se od roku 1992 snížil a to dokonce za rostoucího počtu světové populace. **Zneklidňujícími však jsou statistiky plýtvání** - řekl dále. „Sem spadá **třetina potravinových produktů**. A kromě toho je velké množství zemědělských produktů používáno k jiným účelům, které možná nejsou špatné, ale neuspokojují bezprostřední potřeby hladovějících. Omezit plýtvání je proto podstatné a rovněž je třeba zvažovat užívání velkého množství zemědělských produktů k nepotravinovým účelům, ke krmení zvířat či na biopaliva.“

*„Snažme se co nejrozhodněji změnit životní styl a možná budeme potřebovat méně zdrojů. Strídmost neodporuje rozvoji, ba naopak. Je zřejmé, že se stala jeho podmínkou. Pro FAO to znamená ubírat se cestou decentralizace, stanout v zemědělském světě a chápat potřeby lidí, kterým je tato Organizace povolána sloužit.“*

Další otázka, kterou papež formuloval, je *vliv trhu a jeho pravidel na hlad ve světě*. „Z vašich studií plyne – řekl papež účastníkům konference FAO – že od roku 2008 se ceny potravin mění, napřed se zdvojnásobily, pak ustálily, ale stále jsou vysoko nad úrovní z předešlých dob. Je správné, že si v této souvislosti děláme starosti s klimatickými změnami, ale nelze přitom zapomínat na finanční spekulace. Například ceny obilí, rýže, kukuřice a sóji, které kolísají na burze, bývají vázány na výnosy a proto čím vyšší je jejich cena, tím větší jsou výnosy.

*„Také tady se snažme jít jinou cestou a uznejme, že produkty země mají hodnotu, kterou je možné označit za „posvátnou“, protože jsou plodem každodenní práce lidí, rodin, rolnických komunit. Práce, která je nezřídka vydána nejistotě, starostem spojeným s klimatickými podmínkami a s úzkostmi před možným zničením úrody.“*

Papež dále poukázal na to, že účelem Organizace pro výživu a zemědělství by měl být rozvoj zemědělské práce, rybolovu, chovu a lesnictví. V této snaze se však vyskytují další kritické body.

*„Stěží přípustná je především všeobecná rezignace, nezájem a absence mnohých, dokonce i států. Někdy se dokonce zdá, že hlad je nepopulární téma, neřešitelný problém, jehož rozuzlení překračuje zákonodárný či předsednický mandát a neumožňuje tak dosažení konsensu. Důvody, které vedou k ideovým, technologickým, odborným a finančním omezením spočívají v nedostatku vůle přijmout závazná opatření, protože se jako za ohradou skrýváme za otázku světové ekonomické krize a za myšlenkou, že hlad je v každé zemi.“*

Zapomíná se na to – řekl dále papež – že **chudobu nelze vyřešit sociální politikou, protože jde o strukturální problém**. „Tento postoj se může změnit, pokud si v mezinárodních vztazích vezmeme k srdci solidaritu a přeneseme ji ze slovníku do politických rozhodnutí.“



Papež dále vyjádřil potřebu *výchovy ke správné výživě*. Na Severu planety je problémem konzum a plýtvání a na Jihu je to převládající dovoz potravin na úkor místní zemědělské produkce. Papež dále potvrdil existenci práva na vodu, která má být přístupná všem. Naznačil také vážnost problematiky užívání půdy:

*„Stále více zneklidňuje skupování zemědělské půdy nadnárodními společnostmi a státy, což nejenom odnímá zemědělcům podstatné dobro, ale přímo narušuje svrchovanost států. Dnes existují mnohé regiony, odkud jsou potravinové produkty vyváženy do zahraničí a místní populace chudne dvojnásobně, protože nemá ani potraviny, ani půdu. A co říci o ženách, které v důsledku nerovnosti práv v mnoha krajích nesmějí vlastnit půdu, kterou obdělávají, což kalí poklidný rodinný život, který je tak neustále ohrožován ztrátou pole? A víme přece, že světová potravinová produkce je v drtivé většině dílem rodinných podniků. Je proto důležité, aby FAO podporovala spoluúčasť a rodinné podniky a podněcovala státy, aby rovnoměrně regulovaly užívání i vlastnictví půdy. Tak bude možné odstranit nerovnosti, které jsou dnes středem mezinárodní pozornosti.“*

Papež František v závěru své promluvy vybídnul účastníky konference Organizace pro výživu zemědělství k dalšímu společnému boji proti hladu bez postranních úmyslů.

## Kázání z Domu sv. Marty

11.6.2015

### Spásu si nelze koupit, ani zasloužit; je zadarmo

**Vatikán.** „Putování, služba, nezištnost“ – to jsou klíčová slova dnešní homilie papeže Františka při ranní mši v kapli Domu sv. Marty. Papež zdůraznil, že učedník je povolán putovat, sloužit, hlásat evangelium zdarma a přemáhat klam, že „spása plyne z majetku“.

Petrův nástupce komentoval dnešní evangelium (Mt 10,7-13), kde Ježíš posílá svoje učedníky hlásat dobrou zvěst. „Ježíš posílá na cestu, která není procházkou – poznamenal papež. Je to cesta „šíření evangelia, vyjítí a nesení spásy, evangelia spásy. Tento úkol dává Ježíš svým učedníkům a **pokud někdo zůstane nehnuté stát a nevyjde, pak nepředá druhým to, co obdržel ve křtu, není pravým Ježíšovým učedníkem, postrádá misionářskou kvalitu, schází mu vycházení ze sebe a šíření dobré zvěsti“.**

*„Trasa Ježíšova učedníka vede dál, aby se šířila dobrá zvěst. Ale existuje jiná trasa Ježíšova učedníka, ta vnitřní, trasa vedoucí nitrem, trasa učedníka denně hledajícího Pána v modlitbě, v meditaci. Také touto trasou se učedník musí ubírat, protože nebude-li ustavičně hledat Boha, bude přinášet slabé a rozředěné evangelium zbavené síly.“*

„Tato dvojitá trasa – pokračoval papež – je dvojitá pouť, kterou Ježíš od svých učedníků požaduje. Druhým slovem je služba. Učedník, který neslouží druhým, není křesťan. Učedník má uskutečňovat to, co kázal Ježíš a co tvoří sloupy křesťanství, totiž Blahoslavenství a pak protokol, podle něhož budeme souzeni, dvacátou pátou kapitolu Matouše. Tyto dva sloupy představují vlastní rámec evangelní služby,“ řekl papež.

*„Pokud učedník neputuje, aby sloužil; neslouží, aby putoval. Pokud jeho život není službou, neslouží životu jako křesťan. Tady spočívá pokušení egoismu, totiž říci si: »Ano, jsem křesťan. Přináší mi to pokoj, zpovídám se, chodím na mši, plním příkázání.« Ale sloužím druhým?! Sloužím Ježíši, který je nemocný, vězněný, hladový, neoděný. To nám Ježíš řekl, abychom dělali, protože On je tam! Sloužit Kristu v druhých.“*

Třetím slovem je nezištnost. »**Zadarmo jste dostali, zadarmo dávejte,**« upomíná Ježíš. **Pouť služby je zadarmo, protože spásu jsme dostali zadarmo, čistou milostí.** Nikdo z nás spásu nekoupil, nikdo z nás si ji nezasloužil. Je to čistá milost Otce v Ježíši Kristu, v oběti Ježíše Krista.“

*„Je smutné, když křesťané zapomínají na tato Ježíšova slova: »Zadarmo jste dostali, zadarmo dávejte.« Je smutné, když křesťanské komunity, ať už farnosti, řeholní kongregace, diecéze či jakékoli křesťanské*



*komunity zapomínají na nezištnost, protože za tím a pod tím je klam, který sugeruje, že spása plyne z majetku, z lidské moci.“*

Tři slova – shrnul v závěr papež František: „Putování jako poslání zvěstovat. Služba, neboť křesťan nežije sám pro sebe, nýbrž pro druhé, jako žil Ježíš. A třetí nezištnost: Naše naděje je v Ježíši Kristu, jenž nám tak posílá naději, která nikdy neklame. Pokud je však naděje ve vlastní pohodlné cestě anebo je naděje v sobeckém hledání věcí pro sebe a nikoli ve službě druhým, anebo když je naděje v bohatství nebo v malých světských jistotách, všechno se zhroutí. Sám Pán způsobí, že se to zhroutí.“